

Minister Jacqueline Cramer: *'We moeten het thema niet isoleren'*

quickscan

Minister Cramer van VROM vindt dat het thema waterwonen niet geïsoleerd moet worden benaderd. Ze ziet veel koudwatervrees die leidt tot voorzichtigheid bij bouwers, financiers en verzekeraars. De overheid is daar volgens haar debet aan en samen met V&W wil ze dit doorbreken.

Waterwonen is geen verstedelijkingsopgave, vindt minister Jacqueline Cramer (VROM). Het gaat om ruimtelijke ontwikkeling. En dan kun je het een niet los zien van het ander: waterwonen gaat over alles. Huisvesting, veiligheid, duurzaamheid, klimaat en niet te vergeten: inspelen op een toenemende vraag naar wonen in vrijheid, op het water, in het groen. Maar er is nog veel koudwatervrees, constateert de minister, en daar wil zij wat aan gaan doen.

tekst jan-willem wesselink en miriam boschaart :: fotografie roelof pot

Wonen op het water is in trek. Niet alleen bij de woonbootbewoners, ook in de politiek. En dat heeft volgens de minister te maken met de groeiende bevolking en stijgende welvaart in ons land. 'We zijn met meer, we willen de ruimte en we willen dat die ruimte kwaliteit heeft. Er is grote behoefte aan nieuwe woningen, goede bereikbaarheid en een aantrekkelijke, groene leefomgeving zonder verrommeling. Daarnaast moeten we ons land beter bestand maken tegen de klimaatverandering. Dat stelt nieuwe eisen aan de ruimtelijke inrichting en vraagt extra ruimte voor het water.'

Over de rol die de overheid daarin speelt, is de minister helder: voor de rijksoverheid is enerzijds een kaderstellende rol weggelegd, anderzijds maakt de minister zich hard voor een enthousiasmerende rol. 'Ik zie in wonen op het water mogelijkheden om verschillende elementen van onze grote ruimtelijke opgave te combineren. Ik denk aan waterveiligheid, waterberging, intensief ruimtegebruik, aantrekkelijke woonmilieus en recreatie. Bovendien wint wonen op het water aan populariteit. Een klimaatbestendige woontrend die ik graag nog een zetje mee geef.'

Op het Waterwonencongres dat het SEV organiseerde (23 april, Rotterdam) stelde de minister dat zij de discussie of een woning op het water nu roerend of onroerend goed is, graag wil beslechten. Aansluitend bij het 'SEV-advies inzake Waterwonen' liet zij weten blij te zijn met de conclusie dat de bouwregelgeving geen beperkingen voor waterwonen kent. 'Een aantal nieuwe vormen van wonen op het water en wonen op het land zijn gelijk voor de bouwregelgeving. De Woningwet is op beiden van toepassing. De conclusie van SEV luidt dat een waterwoning voor het Burgerlijk

Wetboek ook een onroerend goed is. Een huis op een landkavel, een huis op palen in het water, een woonark of een woonschip aan meerpalen: het zou dan voor het Burgerlijk Wetboek allemaal gelijk zijn. Ik hoop dat mijn collega Vogelaar dat na bestudering van het rapport zal kunnen bevestigen.'

In de praktijk gaat het meestal anders en dat beseft de minister zich terdege. Er is lokaal vaak te weinig juridische kennis voorhanden, stelde zij en ze beloofde meteen dat zij met haar ministerie werk zal maken van een betere kennisoverdracht. Zo is de VROM Inspectie al bezig met een handleiding waterwonen voor gemeenten, ontwerpers en bouwers en met een checklist voor waterwonen in bestemmingsplannen, liet zij weten.

Wat is volgens u de grootste uitdaging als we het hebben over waterwonen?

'We moeten het thema niet isoleren. Waterwonen moet worden ingepast in de ruimtelijke ontwikkeling van gebieden. Het gaat om de lokale situatie en daar moeten we zo nauw mogelijk bij aansluiten. In Dordrecht zijn hele andere combinaties mogelijk dan in de binnenstad van Amsterdam. Die verschillen zijn waardevol en daar moeten we – steeds vanuit een integrale benadering – zorgvuldig mee omgaan.'

Geen grote beleidslijnen, maar maatwerk dus?

'Inderdaad. Het gaat om de totale kwaliteit van de ruimtelijke ontwikkelingsopgave. Ik zie waterwonen uitdrukkelijk niet als verstedelijkingsopgave. Dat is slechts één van de onderdelen. Het kwalitatief hoogwaardig ontwikkelen van de omgeving staat voorop. En daarbij spelen aspecten als veiligheid, de openbare ruimte, waterberging en inten-

CV

Naam Jacqueline Cramer

Leeftijd 57

Functie Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer

Partij PvdA

Studeerde Biologie aan de Universiteit van Amsterdam

Eerdere functies Universitair hoofddocent (UvA); hoogleraar milieumanagement (aan diverse universiteiten); zelfstandig milieud adviseur

Was ook Kroonlid SER; lid van een aantal raden van commissarissen, waaronder Shell Nederland.

'Waterbewoners hebben nog vaak te maken met terughoudend beleid van stakeholders als de gemeente, Rijkswaterstaat en het waterschap.'

sief ruimtegebruik ook een rol. Daarbij wil ik die zorgvuldigheid benadrukken: we willen natuurlijk niet óveral woningen. Er zijn immers legitieme overwegingen om waterwonen op bepaalde plaatsen niet te bevorderen, bijvoorbeeld als er cultuurhistorische waarden of open landschappen verloren gaan. Die verantwoordelijkheid ligt bij de gemeenten en deels ook bij de provincies. Ik wil hun creativiteit de vrije loop geven. Zolang het maar om kwalitatief hoogwaardige ontwikkeling gaat en daaruit voortvloeiend aantrekkelijke woonmilieus. Daarin staan de gemeenten uiteraard niet alleen. Zij werken samen met de provincies, waterschappen, Rijkswaterstaat en havenautoriteiten.'

En op een hoger niveau, hoe werkt u samen met het ministerie van Verkeer en Waterstaat?

'Door integraal plannen te maken. Ik overleg veel met staatssecretaris Tineke Huizinga. Op veel gebieden grijpt het beleid in elkaar. Neem bijvoorbeeld het thema veiligheid. We moeten het hoofd bieden aan het overstromingsgevaar, er is veel aandacht voor de Randstad, de IJsseldelta en het Rivierengebied. Om veilig te kunnen blijven wonen – op en aan het water, maar ook in de rest van het land – moeten we de kusten versterken en zorgen voor klimaatbuffers.'

Maar het ministerie van Verkeer en Waterstaat kent toch een wat andere – technisch – cultuur. Hoe kom je dan tot goede integrale plannen?

'Inderdaad, dat ministerie kent traditioneel een zeer technische insteek. Dat neemt niet weg dat er ook veel economische en sociale mensen werken. De vraag is niet óf we samenwerken, dat is een must. Juist die verschillende achtergronden versterken elkaar.'

Enthousiasmeren is een belangrijke taak van de rijksoverheid vindt u, waarom?

'Ik bespeur nogal wat koudwatervrees als het gaat om waterwonen en daar is de rijksoverheid ook debet aan, besef ik mij. Waterbewoners hebben nog vaak te maken met terughoudend beleid van stakeholders als de gemeente, Rijkswaterstaat en het waterschap. Financiers, verzekeraars en bouwers zijn daardoor erg voorzichtig als het gaat om wonen op het water. Om te beginnen moeten al die instanties met één mond gaan spreken. Ik zie het als mijn taak en die van mijn collega Vogelaar om daar initiatieven in te nemen, maar ook om koudwatervrees weg te nemen.'

Hoe gaat u dat concreet doen?

'We schrijven handleidingen en checklists en we gaan er veel over communiceren. Maar ook wil ik onnodige hinderpalen wegnemen. Zo gelden er voor geluidsoverlast andere regels op het water dan op het land. Dat is natuurlijk onzin. Verder maak ik in 2009 verstedelijkingsafspraken met de regio's. Daarin zullen we een grote bouwopgave combineren met ruimte voor groen, water en ruimtelijke kwaliteit. Bijvoorbeeld door goede inpassing van bebouwing en infrastructuur. We blijven uitgaan van veertig procent binnenstedelijk bouwen. De makkelijke locaties zijn inmiddels benut, waterwonen biedt nieuwe kansen.'

*

HafenCity Hamburg – Het meest inspirerende waterwonenproject volgens minister Cramer

Jacqueline Cramer: 'Een bijzonder inspirerend project op het gebied van waterwonen vind ik HafenCity in Hamburg. In een bestaande stedelijke omgeving worden maatregelen genomen om een klimaatbestendig gebied te ontwikkelen. Niet door deze af te snijden van het water, maar door juist naar het water toe te keren en te zorgen dat het gebied is voorbereid op wisselende waterstanden. De manier waarop dit – in een bestaand gebied – wordt gedaan, is erg leerzaam.'

👉 [Meer lezen over HafenCity Hamburg?](#)
Kijk op pagina 26